

Holandija se pripravlja na potopitev

z strahu pred nemškim vpadom je bilo v obmejnih krajih razglašeno obsedno stanje in odrejene so priprave za potopitev obmejnih pokrajin - Varnostni ukrepi tudi v Švici - Na zahodu se pričenjajo veliki boji - Odmevi sprememb v Italiji in Molotovljevega govora

Varnostni ukrepi v Holandiji in Švici

AMSTERDAM, 2. nov. Holandski uradni list objavlja danes ukaz, s katerim se razglašajo obsedno stanje v celi vrsti občin, in sicer v prvi vrsti v pokrajinah Severni Brabant, Ginderland, južno in severno obmejno ozemlje, Zeland, Utrecht, Frizland in Limburg. Vse te občine leže ali v obmejnem ali v onem ozemlju, ki bo v primeru potrebe poplavljen. S tem v zvezi je izjavil predsednik holandske vlade, da so bili izdani podobni ukrepi tudi leta 1916. Holandija veruje, da bo njena nevtralnost spoštovana, vendar pa hoče preizkusiti funkcionalnost obrambnega sistema za vsak eventualen primer v bodočnosti. Na črti, ki predstavlja prvi obrambni pas, bo odrejena poplava najbrž takoj. Ta črta gre od nemške meje čez srednjo Holandijo do Amersforda. Tu bo po poplavi nemogoče kakršno koli vojaško operiranje, zlasti z motoriziranimi četami. Za poplavljenim ozemljem leže glavne holandske utrdbene črte, ki se še vedno izpopolnjujejo.

AMSTERDAM, 2. nov. Nizozemska vlada je proglasila obsedno stanje v vseh pokrajinah, ki so vzdolž nemške meje. V teh »invazijskih pokrajinah« so morali tudi že vsi ukrepi za izselitev prebivalstva. Vlada se boji nemškega napada ter je zato pripravila vse potrebno, da obmejne pokrajine takoj preplavi z vodo. Holanci bodo v tem primeru porušili nasipe Rena ter s tem spravili vodo čez celotno nemško mejo pod vodo.

BERN, 2. nov. Švica je izdala nadaljnje ukrepe za zavarovanje svojega ozemlja. Vlada se boji, da bo Nemčija poizkušala preko Švice predreti v Francijo.

Nemški topovski ogenj na zahodu

PARIZ, 2. novembra. Noč od zadnjega oktobra na prvi november je bila zahodnem bojišču mirna, ta mir je pa bil samo uvod v pričetek velike aktivnosti nemškega topništva. Daljnostrelni topovi iz Siegfriedove črte so pričeli bruhati granat na francoske kraje in vzhodno od Maginotove črte. Ognjeva teža med mejo in Maginotovo črto. Čiščenje ozemlja zaradi priprave na velikega napada. Čas miru se je na zahodni fronti nehal čim se je nemška izboljšala in se sedaj opaža vedno delavnost sovražnika, zlasti vzdolž reke Mozele in vzhodno od Saarbrückna. Nemški topovi obkrožujejo tu francoske vasi, prometne veje in prve utrdbene Maginotove črte.

PARIZ, 2. novembra. Navzlic slabemu vremenu, je bil včerajšnji dan na fronti živahen. Francosko sinočnje poročilo pravi, da so bile majhne pehotne praske. Nemško sinočnje poročilo pa pravi, da je bila artilerija aktivna. Pehota je izvedla le nekaj posameznih napadov. Angleška in francoska letala so napravila več izvidniških poletov nad Nemčijo. Lord Gort in Gloucesterski vojvoda sta obiskala angleško artilerijo na fronti.

Borza, Curih, 2. nov. Devize. Pariz 10.11, London 17.83½, Newyork 446, Bruselj 74.30, Milano 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.10, Buenos Aires 105¼.

Mariborska napoved. Pretežno oblačno in hladno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 2.5, danes najnižja 1.5, opoldne 2.5.

Pred konferenco balkanskih državnikov

BUKAREŠTA, 2. nov. United Press. V zvezi s konferencami, katere ima romunski kralj Karol s poslaniki v balkanskih prestolnicah, ki so bili poklicani na referat in posvet v Bukarešto, se je izvedelo, da je treba pričakovati konferenco zastopnikov balkanskih držav za sredo tega meseca. Sklicana bo v Bukarešto. Takoj po tej naj bi bila še konferenca zunanjih ministrov Balkanske

zveze, na kateri bi se reševalo v glavnem bolgarsko vprašanje. Kakor se zdi, ni izključeno, da bo dobila Bolgarija neke teritorialne koncesije s strani Romunije, a najbrž tudi izhod na Egejsko morje s strani Grčije. Namen vseh teh prizadevanj je ustanoviti močan balkanski blok, katerega smisel bi bil varovati nevtralnost in varnost Balkana.

Italijanske akcije na Balkanu

RIM, 2. nov. Italijanska diplomatska akcija za utrditev položaja na Balkanu se uspešno nadaljuje. Pogajanja med Italijo in Grčijo so že tako napredovala, da je mogoče pričakovati v najkrajšem času podpis nenapadalne pogodbe med obema državama. Istočasno so se po diplomatski poti pričela tudi že pogajanja med Italijo in Turčijo, katerih namen je odstraniti vsa dosedanja medsebojna nesoglasja in tudi skleniti nenapadalno pogodbo. Obe akciji sta v skladu z željami

Velike Britanije. LONDON, 2. nov. Angleška vlada je zaprosila pri italijanski za priznanje poverilnice za imenovanje angleškega generalnega konzula v Tirani. Kakor pišejo angleški listi, pomeni to stvarno priznanje italijanske okupacije Albanije s strani Anglije. To dejstvo je najbrž prvi vidni rezultat diplomatskih pogajanj, ki se vodijo med Anglijo in Italijo v Rimu in se nanašajo na Balkan.

Konferenca angleškega imperija

LONDON, 2. nov. Tu se je danes pričela prva konferenca angleškega imperija. Prisotni so delegati 4 dominionov in Indije. Lord Nuffield, znani dobrotnik angleških bolnišnic, je imenovan za vr-

hovnega inspektorja dobav za angleško letalstvo. Churchill je izjavil, da je sedaj ugotovljeno, da križari neka nemška križarka tipa »Deutschland« po Atlantiku.

Formalna pogodba med Anglijo in Francijo

LONDON, 2. nov. Da se prepričajo vse nadaljnje spekulacije Nemčije z možnostjo razdvajitve Anglije in Francije, bo sklenjena te dni med obema tudi formalna pogodba, po kateri bo vsako sklenjevanje separatnega miru nemogoče. Dosele zaveznistvo med Anglijo in Francijo namreč ni spono na kakšni pisani pogodbi, ampak na medsebojnem dogovoru in zaupanju.

RUSKA ANEKSIJA ZASEDENE POLJSKE

MOSKVA, 2. nov. Včeraj so bile nove pokrajine bivše Poljske formalno sprejete v rusko zvezo.

VSI NEMŠKI POSLANIKI POKLICANI V BERLIN

BERLIN, 2. nov. Vsi nemški poslaniki v evropskih državah so bili poklicani na konferenco v Berlin. Von Papen bo koncem tedna odpotoval v Ankaru.

Nova utrditev italijanske nevtralnosti

Velike spremembe v italijanski vladi in vojski — Komentariji v zavezniških in nevtralnih državah pravijo, da pomenijo te spremembe dokončno oddaljeitev od politike Nemčije

RIM, 2. nov. Po vsej Italiji in političnem svetu je kakor bomba odjeknila izprememba v italijanski vladi in v njenem poveljstvu vojske. Kralj je prijel odstop korporacijskega ministra Caviglioli, ministra za ljudsko kulturo Caviglioli, ministra za devize in valute Pariani, ministra za kmetijstvo Rossetti, prometnega ministra Benni, ministra za javna dela Cobolli-Gigli, načelnika generalnega štaba in državnega generalnega štaba in državnega generalnega štaba v vojnem ministrstvu generala Pariani, načelnika letalskega generalnega štaba in državnega generalnega štaba v letalskem ministrstvu generala Vallea, predsednika podtajnika pri ministrstvu predsedstva Mediolja di Vascella, ministra generala Teruzzi (to ministrstvo je vodil Mussolini sam), za korporacijskega ministra Rizzoli. Minister prosvete je ostal na mestu, kmetijstvo in gozdove pa prevzema Riccardi, prometni minister Host-Venturi, prometni minister za javna dela Serena.

Šef italijanskega generalnega štaba je postal bivši podkralj Abesinije maršal Graziani, drž. podtajnik v vojnem ministrstvu je general Soddu, šef letalskega generalnega štaba general Fricolo, drž. podtajnik pri ministrskem predstvi polkovnik Russo. Poslanec Nannini je imenovan za podtajnika integralne melioracije, poslanec Lovrassa je komisar za notranje preseljevanje. Dosedanji generalni tajnik fašistične stranke Starace je postal šef generalnega štaba milice, na njegovo mesto je prišel fašistični general Ettore Mutti iz Ravene, ki je sodeloval pri akcijah v Španiji in Albaniji. Bivši minister Alfieri je poslanik na razpoloženju, Lantini predsednik zavoda za socialno zavarovanje, Cobolli-Gigli pa predsednik drž. podjetja za nafto.

Med izpremembami v italijanski vladi in vojski je bilo s posebnim zadovoljstvom sprejeto imenovanje maršala Grazianija za šefa generalnega štaba. Graziani je bil podkralj

Abesinije in je pri osvajanju te kolonije pokazal velike spretnosti v poveljstvu operativne vojske. Od začetka septembra je bil poveljnik južne italijanske vojske.

PARIZ, 2. nov. Francoski tisk komentira spremembe v italijanski vladi in vojski zelo obširno. Dočim pa pravijo nekateri listi, da je ta sprememba v glavnem akt pomlajevanja, naglašajo drugi, da je nasledek evolucije italijanske zunanje in notranje politike v zvezi z voljo po resnični nevtralnosti. Tretji del tiska pa pravi, da pomenijo ti dogodki dokončen razid osi Rim-Berlin. Italija se je ločila od Nemčije, ki se je zvezala z boljševiško Rusijo. Posebno važno je po tem mnenju imenovanje generala Grazianija za šefa generalnega štaba, ker je znan kot zaupnik krone in nasprotnik sodelovanja z Nemci.

BRUSELJ, 2. nov. Agencija Belga poroča, da presoja v nevtralnih državah rekonstrukcijo italijanske vlade kot močnejšo potrditev italijanske nevtralnosti v sedanjih vojnih. Imena novih ministrov

niso posebno znana, zato pa so znana toliko bolj imena tistih, ki so odšli. General Graziani je postal šef glavnega generalnega štaba, general Pariani, ki je s tega mesta odšel, je pa bil vodja italijanske delegacije, ki je sklepala vojaško zvezo Italije z Nemčijo.

NEWYORK, 2. nov. Ameriški tisk posveča veliko pozornost spremembam v Italiji in jih komentira soglasno kot trdnjše poudarek italijanske nevtralnosti in oddaljitve od politike, ki jo vodi Nemčija. Hitler posledje ne more več računati na italijansko pomoč.

RIM, 2. novembra. Stefani. V odgovoru na komentarje tujega časništva o pomenu, ki ga pripisuje spremembam v italijanski vladi, zlasti kar zadeva smernice italijanske zunanje politike, objavlja »Messaggero« to-le sporočilo: Da kratko malo prenehajo vse fantazije, je treba še enkrat ponoviti, da se ni nič spremenilo ne glede na os, ne glede na zvezo med Italijo in Nemčijo. Fašizem ima samo eno voljo in samo eno disciplino, ki ima za podlago nteresa naroda in čut časti. »Messaggero«, kakor tudi »Popolo di Roma« pa vendarle prinašata na vidnem mestu na prvi strani komentarje svetovnega tiska povzročeni iz tujih tiskov.

Novice

Clovekoljubno delo proti zavrtni morilki

Vzorna bilanca protituberkuloznega dispanzerja v Ptuj

V Sloveniji je dosedaj ustanovljenih 12 dispanzerjev, ki vrše zelo pomembno delo na polju ljudskega zdravja. Dispanzerji so stalno na straži pred najbolj zastrašujočim sovražnikom človeštva — pred tuberkulozo. Skrbno iščejo med najširšimi sloji tiste nesrečnike, ki se jih je lotila zavrtna morilka. Revnejšim dajejo zdravila, pa tudi življenske potrebščine, bolnika pa pošiljajo tudi v bolnišnice in zdravilišča. Zaščitne sestre obiskujejo prizadete družine itd.

Ena takih protituberkuloznih trdnjav je tudi v Ptuj. Ptujski dispanzer, ki deluje že četrto leto, straži na obsežnem področju, kjer ima okoli 80.000 prebivalcev. Ni dolgo, odkar je dobil svoje prostore — prej se je nahajal v bolnišnici — v novi hiši na koncu Ljutomerske ceste 26. Tu se vrše ordinacije ob torkih in sredo od 13. ure dalje, ob sobotah pa od 9. do 11. ure dopoldne za preiskavo otrok in šolske mladine.

Komaj odzvojni poldne, že se prične čakati na polnihih stoli. Prihajajo stari in mladi, z dežele in iz mesta. Zdravniki in medicinske sestre jih pošiljajo na pregled. Na obrazih prvencev se bere nemirnost in zaskrbljenost. Samemu sebi so v glavi vprašanja. Pokašljujejo in jih je strah morebitnega dolgotrajnega zdravljenja. Stari bolniki, ki so že vrsto težav in z žilavo voljo pričakovali skorajšnjega ozdravljenja.

Ko se ustavi pred hišo drdranje avtomobila, se vsi zganijo. Prispel je šef dispanzerja dr. Boleslav Okolo-Kulak, ki se vozi sem iz 11 km oddaljenega zdravilišča Vurberka pri Ptuj. Prično se ordinacije. Najprej so običajno na vrsti stari znanci, ki dobivajo zrak ali pa injekcije. Četudi je čakalnica polna, si primarij za vsakega prvenca odmeri dosti časa, da ga vsega pretrka in presveti z rentgenom. Nihče mu ne more uiti skozi roke, ki ima količkaj sumljivih znakov. Bolnikom daje navodila in jih bodri. Zdravni pa se srečno poslavljajo, saj so bili temeljito pregledani. Časih trajajo ordinacije do mraka...

Veliki pomen ptujskega dispanzerja dokazujejo številni pregledi, ki postopoma naraščajo. Letos je bilo pregledanih

že preko 860. V obsežnem ptujskem okraju, ki ima agraren in pasiven značaj, so plodna tla za tuberkulozo. Oddalnejši kraji iz Ptuj, zlasti Haloze, kjer je brez dvoma še mnogo neodkritih gnezd te zavrtna bolezni, so še malo raziskani. Ptujski dispanzer se zaveda, da ima pred sabo še težke naloge, medtem pa mu vedno občutnejše onemogoča razmah pomanjkanja sredstev. Šef dispanzerja dr. Okolo-Kulak sam maši vrzeli. Sam je prikrbel mnogo instrumentov in opremo za dispanzer. S prošnjami dobavlja zdravila zastonj. Izrabljuje vsako priliko, da podčrta pomembnost dispanzerja.

Naša javnost premalo pripoznava nesebično delo dispanzerjev in državni organi bi se morali vsekakor bolj zavzeti za pospešeno delo dispanzerjev.

Glasbena Matica v Celju

Celjska Glasbena Matica je letos zaključila 20 let svojega obstoja. Na občnem zboru je predsednik g. dr. Milan Orožen podčrtal, da je zavod na odlični višini. To je zasluga ravnatelja g. Karla Sancina in ostalih učnih moči. Zavod obiskuje 150 gojencev in gojenk. GM je bila v preteklem letu deležna državne, banovinske in podpore mestne občine. Vprašanje primernih učnih prostorov še vedno ni rešeno. Mladinsko

petje se zaradi pomanjkanja prostorov goji v mestni ljudski šoli. GM je lani sodelovala pri raznih proslavah in organizirala več koncertov. Minulega leta 28. decembra sta dunajski in graški radio prenašala Karla Sancinovo »Celjsko suito« v orkestralni izvedbi. V preteklem šolskem letu je imela GM 118 tisoč 815.50 din dogodkov in 118.371.25 din izdatkov. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen dosedanj odbor.

Tihotapljenje delavcev iz tujine

Letošnjo pomlad in poletje je ob naši meji zelo napredoval posel s tihotapljenjem naših ljudi čez mejo, ki so si žele zaslužka pri raznovrstnem kmetiskem in obrtniškem delu. Res se je mnogim zdelo, da je to delo, a slabše je bilo z zakonikom, ker niso bili pogodbeno sprejeti porazumno z našo državo, ter so brez dovoljenja prekoračili mejo. Z ozirom na ta dejstva so se zlasti zadnji čas ob nastopu vojnega razmerja za te ljudi razmere v zamejstvu zelo spremenile.

da mnogim ni mogoče več vzdržati. Ti ljudje se sedaj tihotapijo domov, a mnogo jih pride v roke našim obmejnim varnostnim organom in bodo sedaj prejeti za nezakonito nedovoljeno prekoračenje meje zaslužen kazni. Mnogo v zamejstvu se nahajajočih se delavcev, ki so enako pobegnili brez dovoljenja, se bismeno obrača na svoje, da bi se radi vrnili domov, pa se bojijo kazni, ki bi jih zadela.

Viničarji pred zimo

Enilo je petje jesenskih klopotev, ki zavlada je otožno ozračje po hribovitih viničarskih naseljih. Ustavila so dela pri kmetih in viničar je na kronno dodeljenih ogonih ali gredah ostalo malo pridelal. Mnoge družine ne bodo imele potrebnega živeža niti do novega leta. Življenjski položaj kmetov in viničarjev se zelo loči od prejšnjega. Enotna uredba o viničarstvu in enakopravnega razmerja med dve skupinami. Kmeti viničar je na postransko vezan. Odslužiti mora pri orne zemlje ali okopavin, ako hoče imeti obdelovati za prosto stanovanje in v posevke ter odsluževati pri kmetu pri vsakem večjem delu. Ko pride zima, nazadnje nima potrebnega živeža.

obleke in kuriva. V boljših razmerah so gospodski viničarji, ki se po večini pečajo izključno z vinogradniškim delom in jim njih gnotni položaj omogoča, da se v borbi za svoje pravice združujejo v organizaciji. Vendar pa moramo priznati, da tudi položaj teh v primeri z malimi posestniki ni rožnat.

Viničarsko vprašanje potrebuje dokončne rešitve, tako da bo viničarju omogočeno doštostnejše življenje. -jh.

Petrolej in tobak bosta cenejša

Po izjavi inž. Nikole Bešlića namerava vlada v najkrajšem času znižati cene petroleja in tobačnim izdelkom. Prednagačena bo uredba o kmetiskih dolgovih, da bo čimbolj v pomoč kmetiskemu prebivalstvu. Regulirano bo vprašanje agrarne reforme in preusmeritev domače industrije, da se bo naša industrija čimbolj osamosvojila od tujine. Izšla bo še vrsta uredb, ki bi naj dvignile življenjski standard malega človeka.

o Oktobra in novembra smo oziroma bomo uvozili iz Italije 420 vagonov neoluščene riža. Naše luščilnice bodo v kratkem zopet pričele obratovati.

o Dom za upokojece je blagoslovil v Ljubljani škof dr. Rožman. V krasni novi stavbi je moderna kuhinja, v kateri bodo kuhali za 500 oseb, ki jih preživljajo v zavetišču.

o Električna zadruga v Šiški je imela te dni občni zbor, na katerem so glasovali za, oziroma proti likvidaciji. Do potrebne tritetrinske večine za likvidacijo je manjkalo 25 glasov. Komisar je občni zbor predčasno zaključil.

o Prešernovo rojstno hišo na Vrbi je prevela banovina in postavila za oskrbnika Prešernovega pranečaka mizarja Jožeta Vovka.

o V likvidaciji je tvornica Kava Hag d.d. v Zagrebu. Za likvidacijo je imenovan Zlatko Došek, prokurist Jugoslovanske združene banke.

o Pri ljubljanski Borzi je borzni svet imenoval za novega blagovnega senzala (za žito, mlevske izdelke in deželne prideleke) trgovskega prokurista Vinka Bertoncija iz Domžal, za novega senzala za devize, valute in vrednostne papirje pa Velka Oražma, upokojenega bančnega prokurista iz Ribnice na Dolenjskem.

o Ljubljanski »Merkur« je imel te dni sestanek. Člani so bili odločno proti razmejitvi Merkura. V tem smislu je bila sprejeta tudi obširna resolucija.

Celje

c Vlom. V eni zadnjih noči je bilo vlomljeno v trgovino Terezije Kolar v Cretu. Storilci so odnesli raznega blaga za okrog 3000 dinarjev, ukradli so poleg tega tudi kolo.

c Nesreča. 71letni dninar Stefan Fazarinc iz Trnovca je doma padel in si pri padcu zlomil več reber. Zdravi se v bolnišnici.

c Neki tovorni avtomobil je tresčil te dni v jablan ob cesti Celje-Petrovče. 30 cm debelo deblo se je prelomilo in podrla. Druge nesreče, razen materialne škode, ni bilo.

c Roparski napad. 62 letnega raznašalca kruha Antona Muršeca so pri Rogatcu, ko se je vračal domu, na cesti napadli trije moški, ga pobili na tla in ga težko poškodovali. Vzeli so mu 3000 din gotovine. Težko poškodovanega Muršeca so prepekljali v celjsko bolnišnico.

Samomor občinskega sluga

Celje, 2. nov.

Včeraj popoldne se je v svojem stanovanju na Bregu 12 pri Celju v glavo ustrelil 42-letni občinski sluga celjske mestne občine Ferdinand Čuden. Domači so bili takrat na pokopališču in je bila doma samo njegova sestra. Čuden je napisal dvoje poslovnih pism. V pismu na svoje otroke jih prosi, naj bodo ubogljivi. Navaja tudi neko nesrečo, ki se mu je pripetila preteklo leto pri opravljanju službe in ki je kljub pričakovanju ni mogel urediti. Drugo poslovno pismo pa je naslovil na celjskega magistratnega direktorja dr. Šubica. Ko je sestra našla Čudna, je bil še pri življenju. Poklicani reševalci so obupanca takoj prepeljali v bolnišnico, vendar pa je že med potjo izdihnil. Čuden je že nekaj časa bolehal na tuberkulozi, kar bo tudi poleg omenjene nesreče vzrok samomora.

c Vsa tri celjska pokopališča so bila včeraj kljub mrkemu vremenu močno obiskana. Vse je hitelo, da okraši in razsvetli grobove svojih dragih. Na okoliškem in mestnem pokopališču so peli popoldne žalostinke združeni celjski pevski zbori, na bolniškem pokopališču in na vojaškem oddelku mestnega pokopališča pa pevski odsek Gasilske čete Gaberje. Na vojaškem pokopališču je popoldne zagrnila vojaška godba žalostinke, vojaštvo pa je nato oddalo tri častne salve. Društvo Rdeči križ je zbiralo prispevke na mestnem, Vincencijeva konferenca pa na okoliškem pokopališču. Mestna občina je okrasila in razsvetlila vojaške grobove. Ob 8. zjutraj je bila v farni cerkvi spominška maša za padlimi koroškimi borci, nato pa pred spomenikom v vojašnici kralja Petra spominška svečanost, katere se je udeležila legija koroških borcev v Celju in mnogo občinstva.

c Vodovod bodo gradili v Lipi pri Frankolovem. Za dela je že odobren kredit.

c Poročali smo, da bo mestna občina celjska prejela 4.000.000 din posojila za zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka in sicer pri Priv. agrarni banki. Točno je, da je mestni svet pooblastil župana, da najame posojilo kjer koli pod najugodnejšimi pogoji.

c Plemenski sejem v St. Juriju pri Celju je zaradi zopetnega pojava svinavke in parkljevke odložen od 3. novembra na nedoločen čas.

c Celjska strelska družina ima v nedeljo, 5. t. m. na strelišču v Pečovniku svoje letošnje zaključno nagradno streljanje. Vsaki četrtek se vrši od 20. dalje v hotelu »Union« nagradno sobno streljanje.

c Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in okoličico se vrši v torek 7. novembra od 8. do 12. predpoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ul. 8, prtljice, levo.

c Mestno gledališče. 10. t. m. gostujejo Mariborčani z opereto »Navihanka«.

c Vadijski zbor naraščaja Sokola I je imel te dni svoj občni zbor, na katerem je podal obračun o delovanju zbora in o svojem tehničnem delu. Iz poročila je bil razviden lep napredek, ki ga kaže društvo, ki je bilo pred par leti ustanovljeno v delavskem centru našega mesta.

c Svinavka in parkljevka se je pojavila v Zavodni pri Celju. Mestna občina je izdala vse zaščitne ukrepe, da se bolezen zatne. Obširen tozadevni razglas je nabiti na oglasnih deskah mestnega poglavarstva.

c Statistika umrlih. V mesecu oktobru je umrlo v Celju 38 oseb, 12 v mestu, 26 v javni bolnišnici.

c Družba kolesarskih tatov se je pojavila v Celju. Zjadne dni je bilo ukradenih na raznih mestih več koles. Policija tatove zasleduje.

Ne pošiljajte živil v tujino!

Devizno ravnanje je prepovedalo pošiljanje poštnih pošilk, ki vsebujejo živila, in sicer kavo, čaj, kakao, poper in ostale začimbe, čokolado, riž, milo, volnene in bombažne stvari, tkanine, platno, svilene tkanine, usnjene izdelke itd.

Uspešno delo sokolskih legij v Celju

V ponedeljek zvečer je bil v veliki dvorani Narodnega doma v Celju občni zbor Sokola-matice. Starešina dr. Milko Hrašovec je v svojem uvodnem govoru pozdravil vse navzoče in tudi zastopnike sokolstvu naklonjenega tiska. Spominjal se je onih, ki so delali v celjskem Sokolskem društvu, ki je svojo nalogo vedno v polni meri izvršilo. V vznešenih besedah se je spomnil tudi prvega sokolskega starešine Nj. Vel. kralja Petra II., kateremu je zbor zaklical trikratni Zdravo! Spominjal se je Sokolstva v Češkoslovaški in Poljski ter v banovini Hrvatski, ki danes preživlja težke čase,

dalje v minulemu letu umrlih članov. Zanimal se je vsem, ki so v pomladanskem času vršili v Celju in okolici obrambno delo, s katerim je bilo marsikatero izzivanje tujih elementov preprečeno. Društvo je sodelovalo na raznih zletih svojega okrožja in tudi na zletu v Sofiji je bilo močno zastopano. Načelnik društva Grilec je zasedel na tekmah v Parizu drugo, v Varšavi pa prvo mesto. Sledila so nato poročila društvenih funkcionarjev, iz katerih je bilo razvidno krepko delovanje društva v minulemu poslovnem letu. Društvo je bilo deležno podpore mestne občine, Celjske posojil-

nice, večjo podporo je naklonil tudi vl. sv. E. Lilek. Banovinske podpore društvo ni dobilo, dasiravno bi bilo k temu v polni meri upravičeno. Društvo bo prihodnje leto proslavilo svojo 50-letnico. Po poročilih funkcionarjev je občni zbor pozdravil zastopnik Sokolske župe Celje, podstarešina Čepin Franjo. Pri volitvah sta bili predloženi dve listi, ena z načelnikom Burjo, druga z načelnikom Grilecem. Zmagala je lista z načelnikom Grilecem. Za starešino društva je bil zopet izvoljen dr. Milko Hrašovec. Po končanih slučajnostih je bil občni zbor zaključen.

Iz Prlekije

Davica v Vučji vasi. V Vučji vasi se pojavilo več obolenj za davico. Otroci so kontumacirani in ne smejo v šolo.

Elektrifikacija naglo napreduje. Poročali so, da o elektrifikaciji Murskega polja napeljujejo žice. Zaposlenih je več stoletnikov. Do prvega decembra, ko bo svetila s falskim svetilom, do 1. januarja pa Gor. Radgona. Sezonski delavci se vračajo, posamično in v skupinah iz Nemčije.

Tratev ni bila tako dobra, kakor so pričakovali, vendar obilnejša od lani. Mošt je lažji od lanskega. Lani so vino iz sladkorja.

Sokolska tombola pri Mali Nedelji je zelo dobro uspela. Mnogo ljudi je prispevalo srečo. Sokoli so pa dobili nekaj tisočakov.

Malo gob je bilo letos. Ljudje so gobe pridno nabirali, a vendar se pritožujejo, da je bila letos gobja letina silno slaba. Gobe so zato zbirali nad 2 vagona sladkorja.

Maribor

Ob tihem spominu na vse rajne

Včerajšnje klavirno vreme je bilo, do cela v skladu s pomenom praznika Vseh svetih. V meglenem ozračju so se prepletali zvoki desetih mariborskih zvonov, ki so obujali spomin na naše rajne. Od časa do časa je lahko rosilo, kakor da bi še nebo žalovalo.

V mestu je bilo od jutra do poznega večera zelo živahno. Vsi vlaki so bili do Maribora dobro zasedeni in pripeljali so na stotine ljudi, ki so obiskali grobove svojih dragih na mariborskih pokopališčih. Ves dan je bilo na Pobreški cesti velemestno vrvenje. Morje ljudi se je stekalo proti pokopališčem, popoldne pa se je vila po Pobreški cesti procesija, ki se do poznega večera ni pretrgala. Eni so šli na pokopališča, drugi so se vračali. Med to pisano ljudsko množico pa so od časa do časa oglašale sirene številnih mestnih avtobusov, ki so komaj obvladali velik naval obiskovalcev grobov. Avtobusni promet je stavljal v službo ves svoj vozni park in avtobusi so vsakih par minut prevažali ljudi na pokopališča. Vsi vozovi so bili nabito polni in je moral celo stražnik delati red pri vstopanju. Takšnega navala že dolgo ne pomnijo. Veliki avtobusni promet gre v pretežni meri na račun izredno hladnega vremena. Računajo, da se je peljalo z avtobusom na pokopališča nad 10.000 ljudi. Promet je bil brezhiben in kljub gneči na cesti ni prišlo do nobene prometne nesreče, kar je pripisati pazljivosti vožnje in discipliniranosti pasantov na cesti.

Mariborska pokopališča so bila včeraj spremenjena v cvetoče vrtove. Malo je bilo grobov, ki bi jih ne krasilo jesensko cvetje in na katerih ne bi brlele svečke. Za zapuščene grobove so se pobrigali šolski otroci in razne organizacije, tako da so pokopališča nudila res lepo sliko. Na grobovih so ljudje obujali spomine dragih pokojnikov in jih ponovno objokovali. Ponekod so bili prizori vprav pretresljivi.

Dopoldne so se mariborski novinarji poklonili spominu svojega velikega predhodnika dr. Tomšiča, ki počiva na starem mestnem pokopališču. Intimni pietetni svečanosti so prisostvovali tudi nekateri zavedni narodni borci, ki znajo ceniti delo pokojnega slovenskega novinarja, ki je zoral narodno ledino v Mariboru. Maistrovi borci so počastili spomin generala Maistra in se poklonili na njegovem grobu. Koroški borci pa so se skupno z Maistrovimi pred spomenikom v vojašnici vojvode Mišiča spominjali padlih koroških junakov.

Na Tomšičevem grobu sta spregovorila v spomin pokojnega narodnega borca novinarja gg. Dolar in Pirc. Njegov grob so okrasili z lepimi vencami.

Najbolj živahno je bilo na pokopališčih popoldne. Po cerkvenih obredih, ki so jih opravile vse tri župnije na svojih pokopališčih, so narodne organizacije počastile spomin zaslužnih Mariborčanov in v svetovni vojni padlih vojakov, ki počivajo na tukajšnjih pokopališčih. Pevski zbor »Jadrano-Nanos« je odpel več žalostink, kar je napravilo na vse globok vtis.

Pred pobreškimi pokopališči se je razvil včeraj pravcati sejem s številnimi stojnicami, kjer so prodajali sveče, cvetje, lečeta in razne jestvine. Odbitale pa so stojnice s hazardnimi igrami, ki pač ne spadajo pred pokopališče na dan, ki je posvečen spominu umrlih. Žensko društvo je priredilo nabiralno nabiralno akcijo za revno deco. Obiskovalci grobov tega niso odbijali.

Proti večeru je bil na pobreška pokopališča veličasten pogled, ko je na njih brlelo morje svečk...

Trg v znamenju Martinove gosi

Bližamo se Martinovi nedelji, kar se pozna tudi na mariborskem trgu, kjer je sedaj sezona gosi, puranov in rac na višku. Sploh je na trgu vedno več perutnine. Na zadnji tržni dan so kmetice pripeljale na trg 1084 piščancev, 274 kokoši 54 puranov, 32 rac, 13 gosi in 40

zajcev. Piščance prodajajo po 22 do 65 din par, kokoši so po 20 do 30 din, gosi 38 do 48 din, purani 35 do 65 din, race 14 do 18 din, zajci pa po 5 do 30 din. Kupčije so precej dobre in se gospodinje pridno zalagajo s perutnino.

Obramba pred zračnimi napadi

V nedeljo dopoldne je bila v gostilni Papež na Pobrežju ustanovna seja odbora za obrambo pred zračnimi napadi. Sestanek je vodil pobreški župan gosp. Karl Stržina, ki je orisal pomen organizirane obrambe pred napadi iz zraka. Ker je pobreška občina sestavljena iz več katastrskih občin, so glavni odbor razdelili na tri pododbore: pobreškega, tezenskega in brezjansko-dogoškega.

Pobreškemu pododboru predseduje župan Stržina. V tezenskem odboru je predsednik Alojz Kovačič, pododboru za kraje Brezje, Dogoše in Zrkovce pa predseduje posestnik Jurij Maher, Petrovič Simon, predsednik RK Skerbič Maks, mizarški mojster Ribič Franc, po veljnik gasilske čete Zrkovci Gašparič Maks, načelnik gasilske čete Brezje Auer Franc in načelnik gasilske čete Dogoše Tkalič Silvester.

Novi odbori bodo proučevali vsa navodila okrajnega načelstva, pregledali bodo vse stavbe na teritoriji velike pobreške občine in odredili, kateri hišni posestniki morajo urediti lastna zaklonišča v primeru zračnih napadov. Odslej pobreška občina ne bo dajala gradbenih dovoljenj za enonadstropne hiše, če načrti ne bodo predvidevali tudi predpisanih zaklonišč. Gasilske čete bodo priredile tečaj, katerega se bodo morali udeležiti tudi vsi hišni posestniki, da bodo v primeru potrebe lahko sami organizirali obrambo za svojo hišo. Skupni pobreški odbor bo poslal svoje zastopnike v mestni obrambni odbor, da bodo sodelovali pri eventualni obrambi pred zračnimi napadi, ker je mesto tesno povezano z okolico.

OBDOJANJA VREDNO DEJANJE

Zidarski preddelavec Martin Kramar iz Spodnje Dobrave pri Mariboru se je ponoči peljal na motorju skozi Hlaponce pri Poljčanah. Na nekem ovinku se je iznenada znašel pred čez cesto položenim brunom ter se z vso silo zaletel vanj. Kramarja je v trenutku poglodel z motorja. Priletel je na cesto, si zlomil levo roko ter se obenem močno potolkel po čelu. Kmalu za njim se je pripeljal na motorju neki drugi moški, ki je ponesrečenemu Kramarju povedal, da je bil hlood

nastavljen njemu. Kramar se zdravi v mariborski bolnišnici.

VINIČAR POD TOVORNIM AVTOMOBILOM

V Hočah je povozil neznan tovarni avtomobil 44-letnega viničarja Jožefa Zamzeja iz Radvanja. Viničar je šel kraj volov ob vozu, ko je privozil mimo tovarni avto, ga podrl in šel čez njegove noge ter mu jih zlomil. Brezobziren avtomobilist je po storjenem dejanju pobegnil ter pustil ponesrečenega viničarja ležati sredi ceste.

TEŽKA KOLESARSKA NESREČA

V Krčevini je padel s kolesa ter si razbil glavo, da je obležal v nezvesti, 26-letni soboslikar Mirko Vuzem iz Vojašniške ulice. Mimoidoči so poklicali rešilni avto, ki je nezvestnega ranjenca prepeljal v bolnišnico.

m V sanatoriju v Zagrebu je preminula ga. Minka dr. Sorlijeva, soproga dr. Iva Sorlija, javnega notarja in pisatelja v Mariboru. Pokojnica se je mnogo udeleževala v raznih narodnih društvih, zlasti emigrantskih. Pokopali jo bodo v Ljubljani. N. p. v m.

m Rdeči križ bo ustanovil skupno z učiteljskim šolsko kuhinjo, ki bo od decembra do marca skrbela za najrevnejše šolske otroke.

Mati zadušila otroka

To je vedno težka stvar za mater: stati tako pred sodniki in se zagovarjati zaradi smrti svojega otroka, ki bi ga naj bila sama polegla ali celo zadušila. Te stvari človek ne more nikoli kratkoma obsoditi, pa naj se je zgodilo tako ali tako; eno je gotovo: če je tudi mati otroka kolikor toliko zavestno zadušila težke prilike so morale biti vmes, ki so jo do tega pripravile.

Ivana F. iz Malečnika je imela dva otroka: prva hčerka je bila stara 7 let, druga, Marija, pa je imel dve in pol leta. Življenje v koči je bilo težko, obtožnica ve tudi povedati, da je Ivana rada popivala. Postelji so imeli samo dve v koči, pa sta morala otroka spati zraven staršev. Usodno noč je legla Ivana k svojemu dve in pol leta staremu otroku kakor vedno. Ponoči se je otrok prebudil. Ivana pravi, da je vstala in mu dala piti. Nato se je otrok še kar naprej jokaval. Ivana je bila trudna, zdelana od celodnevne dela. V na pol snu je pritiskala otroka k sebi, da bi se pogrel in da ne bi kričal. Otroku je resda prenehal kričati, zaspala pa je tudi Ivana. Ko se je zjutraj prebudila, pa je videla, da je otrok zadušil.

Zadeva je prišla pred sodišče. Ivana F. pa je bila obsojena na 3 mesece zaporja, vendar pa pogojno za dve leti.

Rače selo na nekdanjem močvirju

Občina Rače ima svoje ime od »rakovega polja«. Rače-Račje selo je nastalo na kraju, kjer je bilo nekdanje močvirje. Še danes je okolica proti Pragerskemu in Sl. Bistrici precej vodnata. Danes tvori kraj še priključene občine Podova z vasjo Brezula, Gorica in del občine Jesenca. Framski potok, ki teče skozi vas, se izliva v graščinski ribnik.

Postaja Rače - Fram je bila do l. 1863, ko še ni bilo stranske proge od Pragerskega k Ormožu, važna postaja za vino in les. Od tod vodi najkrajša in najlepša cesta v Ptui.

Rače imajo svoje pošto, tovarno za razna čistila in obutev (prej tvornica kvasa in špirita) ter veliko opekarno. — Sola je bila ustanovljena že l. 1873. Prvotno je bila v Bothejevi hiši št. 45, pozneje v graščini, od 1885 pa je v lastnem poslopiju. Dan, ko je bilo novo šolsko poslopje otvoreno, so proslavili Račani z veliko slovesnostjo. Prvi učitelj je bil Janez Muršec. Sedanje šolsko poslopje je bilo otvoreno 3. nov. 1891 in leta 1911 razširjeno v trizadrebno. Z odstopitvijo svojega naturalnega stanovanja je tedanjemu nadučitelju Paulšek prepredil, da se ni

ustanovil poseben nemški razred Schulvereina.

Rački gasilci so ustanovili svoje društvo 1886. Ustanovitelj, nadučitelj Paulšek, je bil gasilec do smrti 1926 poveljnik. Od mariborske gasilske čete so kupili za 300.000 kron parno brizgalno.

V Zg. Račah so bili nekdanj tudi živinski sejmi. Občina ima večje posestvo, na katerega delu stoji zdaj lepe vile. Sredi vasi je starodavni rački grad, krog in krog gradu so bili nekdanj ribniki, danes je le na zahodni strani. Na dvorišču stoji visok stražni stolp z bivišimi ječami. V pritličju je kapela sv. Janeza Nepomuka. Tu se je vsako leto trikrat brala maša, ko so se pa nekoč po maši fantje stegli, je škof službo božjo prepovedal. Zdaj mašujejo le na binkoštni ponedeljek.

Najznamenitejši posestniki gradu so bili Tattenbachii. Imeli so v posesti še vrsto drugih gradov. V Račkem gradu se je deloma tudi skovala zarota Erazma Tattenbacha ter Zrinjskega proti cesarju. V gradu je Tattenbach na tihem pripravljajl orožje. Kako je potem končal z obglavljenjem v Gradcu, je splošno znano. Slivniška župnija je bila za hočko ena

m Ljudska univerza v Studenci priredila danes zvečer ob 19. uri predavanje prof. Modica „Plinska vojna“.

m Licitacija. Dne 4. decembra bo upravi delavnice drž. železnice v Mariboru licitacija za prodajo 90 kub. metrov vrhskih trupcev.

m Narodno obrambni tečaj bo priredila mariborska Prosvetna zveza 15. novembra. Tečaj bo trajal ves dan.

m Umrli sta 75-letna železničarjeva va Antonija Polak in 54 letni postar Ivan Sediv.

m Smrtno se je ponesrečil pri gradbeni delu pri ceršarji tovarni 70-letni delavec Friderik Jager. Pri tovaranju drov drevo padlo na starca in ga ubilo.

m Vinska poplava. Te dni je noli šestnik od Sv. Ane v Slov. goricah nekemu vinskemu trgovcu v Mariboru 1 litrov vina. Vino so poslali v analizo, je pokazala, da je mešanica hrusevega šmarnice. Zato so vino zaplenili in ga v Dravo.

m Ni plačal zapitka in je nato še grajal mlajši moški v neki gostilni v Dravski ulici. Razbil je več kozarcev. Stranec je razgrajal odpeljal v policijsko postajo.

m Gluhonemi pod avtobusom. Na Pobreški cesti je včeraj popoldne avtobus tretil v nekoliko vinjenega gluhonemega krošnjarja Matija Ruperta. K sreči sofer vozilo pravočasno ustavil in prečel katastrofo.

m Prometna nesreča. Pred Grajskim nom je včeraj popoldne neki kolesar vozil hčerko naše časopisne razpisateljice Zoro Krajncve, ki je dobila pri padcu lažje poškodbe na desni nogi.

m Tatvina kolesa. Kleparskemu postarniku Karlu Uebeleisu je nekdo ukradel koleso v Vojašniški ulici ukradel koleso „lympia“ kolo z evidenčno številko 201.

m Okradena slaščičarnica. Včeraj dopoldne je prišla neka ženska v slaščičarno na ne Valentijeve v Frankopanovi ulici ter izrabila priliko, ko je bila sama v dajalni in ukradla iz predala 297 drobiža.

m Nočna lekarniška služba: Od 28. do vključno 3. novembra: Mestna lekarnja pri „Orlu“, Glavni trg 12, tel. 25-55; na pri sv. Roku, vogal Meljske in ksandrove ceste, tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. Ne zamudite si ogleda izvanredni film „Zadnja zapoved“ o junških pilotih. Errol Flynn. — Omen obisk. Do sedaj vse predstave prodane. Kupite vstopnice v predproje.

* Grajski kino. Danes poje kralj jev Beniamino Gigli v filmu „Marite“. Pavel Kemp, Luci English.

* Kino Union. Do vključno petka cago v plamenih“, veličasten film z jili efekti — čistokrven ameriški nemškem jeziku. Ogromnega svetlovesal Tyorne Pover, Alice Faye, Ameche.

Mariborsko gledališče

Cetrtrek 2. ob 20.: Celjski grofje

Radio

Petek, 3. novembra
Ljubljana: 7. Jutranji pozdrav (plošče) 7.15 Napovedi, poročila; 7.30 Plošče; 8. Solska ura; Varčujmo; 12. Odmevi iz ših krajev (plošče); 12.30 Poročila, obzori; 13. Napovedi; 13.02 Opoldanski čas; 13.40 Poročila; 14. Zenska ura; 14.40 Poročila; 15. Dijaška zabava (plošče); 15.40 Poročila; 16. Napovedi, poročila; 16.40 Poročila; 17.40 Poročila; 18.40 Poročila; 19.20 Nar. ura; 19.40 Objave; 19.50 O slovesnosti mladinskega doma SPD; 20. Poročila (Petrovič in RO); 21.15 O slovesnosti (predavanje, klavir); 22. Napovedi; 22.40 Zvezdniki in zvezdnice.

Ob

Zanimivosti

Kaj je z nemško fronto na angleških tleh?

Mnenje angleških in nemških strokovnjakov o možnosti napada na Anglijo z morja

Dolgo je bila Velika Britanija na Atlantskem nedotakljiva, izolirana zemlja. Prilaga popolne izolacije Anglije od Evrope so pa morali kaj kmalu spoznati, ko je v razvoju modernega vojevanja izpolnilo neposrednemu objemu vojne, kakor drugi celinski predeli. Zdaj se v svetovnem tisku vedno bolj oglašajo mnenja, da bi utegnili Nemčiji napasti Anglijo na njenih tleh in jo prisiliti h kapitulaciji.

Ali je mogoč napad na Veliko Britanijo?

Ka to vprašanje deloma odgovarja angleški strokovnjak major Grenfeld v svoji knjigi »Pomorske sile v veliki vojni«. Avtor je mnenja, da je mogoče izvesti napad z morja na sovražno obalo pomočjo nadmočnega ladjevja. To je posebno važno v sedanjih prilikah, ko morajo prestaviti ladje čim več moštva na vojnega materiala v najkrajšem času na nasprotnikovo zemljo. Za časa Napoleona je lahko vojska, ki je vdrla v sovražno ozemlje, živela od produktov dežele, dandanes je vojski potreben dnevno neprimerno večji dovoz na tisoče ton hrane, streliva, bodeče žice itd.

V začetku svetovne vojne je lahko potekala Anglija neovirano svoje vojske v vse dele sveta. Transporte je varovala močna vojna mornarica. Z nastopom podmorščice se je položaj v mnogočem spremenil. Pot čez Kanal v Francijo je bila sicer kratka in dobro zavarovana, izkrcavanje pri obleganju Dardanel na Galipoliju so pa že preprečevale nemške podmorščice. Obramba proti podmorščicam je po vojni sicer mnogo uspešnejša, vendar je ladjam, natovorjenim s vojnimi, ki bi se hotelo izkrcati na sovražni obalah, kaj težko doseči cilj. Izkrcavanje na angleška tla bi bilo mogoče le v dobro izbranem zalivu, ki bi ga lahko zaščitile močne enote vojnih podmornic.

Prav zato je možnost nenadnega napada na Anglijo kaj težka.

Če, pojava z izvidniškimi letali, ki opazijo sovražno manevriranje in namenjajo 20 ur prej in ga lahko še pravočasno preprečijo. Na morje pohite podmornice in rušilci, na ogroženih krajih se čez noč postavijo močne protiletalske baterije.

Podmornice, letala in brezžična telegrafija so pojačile obrambo Anglije pred eventualnim nemškim vpadom, pravi major Grenfeld. Danes je nevarnost še manjša. Nemčiji bi imela s svojim vpadom v Anglijo uspeh le tedaj, če bi bila

prej angleška vojna mornarica razbita. Šele potem bi lahko sovražnik z močno blokado izstradal Angleže.

Kaj pravijo k temu Nemci?

Izvidniška letala ne bodo mogla preprečiti vpada, ker jim bo težko, točno določiti kraj izkrcavanja. Prav tako imajo Nemci sredstva proti podmornicam, ki bi jim pri eventualnem vdoru ne bile toliko v oviro. Proti nadmočnemu ladjevju lahko pošljemo svojo lastno močno mornarico, ploveče mine, podmornice in bombnike.

Angleži pozabljajo, pravijo Nemci, na spuščanje posadk s padali.

Sovijski vojni časopis »Voenaja Mislj«

Slep je sezidal svojo hišo

V Zedinjenih državah je zbudilo veliko senzacijo mojstrsko delo, ki ga je izvršil neki slepi mehanik. Pred 15 leti je imel Elmer Reavis v Baltimooru zdrave oči. Kasneje je obolel in polagoma oslepel. Vedel je, kaj ga čaka, zato se je junaško pripravil na čas, ko mu bo za vselej izginila svetloba izpred oči.

Zavezal si je oči in s tipanjem opravljati vse mehanične posle. Uspelo mu je,

nadomestiti vid in ko je popolnoma oslepel, je lahko nadaljeval svojo obrt. Odločil se je, da si sam postavi hišo. Kupil je zemljišče, zbral potrebno gradivo in začel zidati. Po dveh letih potrpežljivem zidanju je hišo dogradil. Bila je to dvonadstropna stavba s tremi sobami, kuhinjo, kopalnico, skladiščem, delavnico in kletjo. Vse je zgradil Reavis sam kot popoln slepec.

Kako je v Maginotovih utrdbah

Reuterjev dopisnik je obiskal francosko obrambno črto in poroča: Vsi častniki so odlično razpoloženi. Vsak je mnenja, da je izključeno, da bi mogli Nemci prodreti. Vojaki se zbirajo čez dan v podzemnih prostorih, ki jih razsvetljuje umetna luč. Vsi so v strogem pripravljenosti, večina od njih sploh še ni videla niti enega nasprotnika, čeprav so že mnogokrat streljali nanje.

Neka utrdba spominja po svoji notranji ureditvi na vojno ladjo. Poveljnik te posebnosti ima svojo posadko, sebe pa za admiralja, artilerijski kapetan in zdravnik sta pa viceadmiralet. V to utrdbo se pride po električnem dvigalu in nato skozi 800 m dolg tunel. Vagonček gre mimo skladišč municije, ki jih varujejo 25 cm debela jeklena vrata. Te se avtomatično odpirajo in zapirajo. Vsi notranji vhodi so zaščiteni s strojnimi puškami.

— Nikakor ne morem razumeti, zakaj je ljubi Bog prepovedal nam moškim poželeti ženo svojega bližnjega, ni pa prepovedal ženam, da hrepene po možih svojih bližnjih.

— Najbrž je to zato, ker uživajo ženske tudi v nebesih protekcijo. Že mora biti tako, ker pravi molitev: kakor v nebesih, tako na zemlji.

Nedaleč od utrdb se pozdravljajo dopisniki angleški izvidniški piloti. O Francozih pravijo angleški vojaki, da so sijajni tovariši, Francozi nasprotno imajo Angleže za »šik tipe«.

Vsaka utrdba ima dva oddelka, sprednjega za borbo, zadnjega za udobje moštva. Vse naprave delajo vtis o neverjetni efektivnosti in visoki izvežbanosti čet na zavezniški zahodni fronti.

Udarne sila nemške mornarice

Nemška vojna mornarica se deli v ladjevje Severnega morja s središčem v Wilhelmshavenu, v baltsko mornarico s pristaniščem v Kielu in donavsko flotiljo z izhodiščem v Linzu. Po mirovni pogodbi ni smela imeti Nemčija večje mornarice od 150.000 ton. V sporazumu z Anglijo je Nemčija od 1935 do 1938 povečala svoje vojno ladjevje na 600.000 ton, kar predstavlja 45% jakosti angleške vojne mornarice.

Danes ima Nemčija 2 bojna broda po 16.000 ton, 3 oklopnice po 10.000 ton, pet križark od 500—600 ton, 16 rušilcev po 1625 ton, 43 podmornic, katerih polovica ima po 250 ton za obalno križarjenje, ostale so od 500 do 700 ton za ocean-

sko manevriranje. Od edine druge stopnje je več torpedovk, hitrih čolnov, minonoscev ter stare linijske ladje Schleswig-Holstein, Schlesien in mala križarka Emden. V gradnji ima Nemčija še dva velika bojna broda po 35.000 ton, 2 nosilca letal po 19.250 ton, tri težke križarke po 10.000 ton, 3 lahke križarke po 7000 ton, 10 rušilcev, vsak po 1800 ton in 11 podmornic, skupaj 180.000 ton. Od edine drugega reda je v gradnji še 18 torpednih čolnov, 11 hitrih čolnov, 22 iskalcev min in 10 minonoscev.

Nemško vojno ladjevje je mnogo slabše od angleškega, njegovo najmočnejše udarno orožje so pa podmornice.

te na Ciper v Palestino in Egipt. Francoski strokovnjaki so se bavili že z letalskimi prenosil celih divizij v Alžir in Tunis. Izkrcavanje težjega vojnega materiala je brez dvoma težka stvar. Izkušnje, ki so jih dobili Angleži na Galipoliju, Italijani v Eritreji in Japonci pri vdoru na Kitajsko, so pa pokazale, da je stvar spetne nadaljnjie taktike, da ofenziva v notranjosti zemlje uspe. Efekt napada se še poveča, če se istočasno podpre z močnimi eskadrami težkih bombnikov. Na kratko, Nemci so mnenja, da danes sploh ni nemogoče, da bi nekega dne ne vdrla na Anglijo.

Otoki niso več osamljeni deli zemlje, mornariška in letalska tehnika utegneta s skupnim sodelovanjem v naskoku z morja ustvariti presenečenje. In to seveda za napadalca, kakor za napadenca.

Pod vešali stoje trije zločinci. Prva dva, kristjana, so kmalu obesili, ko je bil tretji, Žid, na vrsti, je prišlo pomilostčenje. Ko se je Žid malo opomogel od strahu je dejal:

— Gospod krvnik, povejte mi, kaj boste počeli z oblekami teh dveh na vešalih...

— Gospod stražnik, kaj se je pa pripetilo?

— Eh, kaj, Neki avtomobilist je poizkusil tu zavoziti v stransko ulico.

— To pa vendar ni nič posebnega!

— Seveda ni! Stvar je le ta, da stranske ulice tu sploh ni...

Otrok

Vinko Kristan

Ko sem stopil v kolodvorsko čakalnico, je vladalo v njej kaj prijetno razpoloženje. Ladje so se sklanjale od krohota in se držale za trebuh. Vsa čakalnica se je nasmehala od smeha, ki je prijetno ščegetal v grlu. Staremu gospodu se je na obrazu odrazil dolga, siva brada, ko je opazoval potek otroka, ki je racal po čakalnici in počel vse mogoče vragolije. Tekaj je bil nekdo, se nenadoma ustavil in se vrtel okoli mestu, tako da se je z desno nogo oprijel, potem pa se sklonil k tlem in vrgel po vseh štirih. Pri tem se je nehalno smejal, da sta se kazali dve vrtni belhi zob in mu je slina tekla po nagnjenem živim in po bradi. Gledal je z nenavaden ožarjen od sreče in zadovoljstva, kot se zavedal, da je on povzročil vse to razpoloženje, v katero so zaključili ljudje kljub tisti vsakdanosti in monotono, v katero se zagrinjajo vse dneve.

Mati je stala ob oknu in se tiho radovala nad svojim živahnim otrokom, ki se je tako razživel. Bila je žena iz predmestja in ni čakala na vlak; sem je prišla z otrokom samo za

trenutek, da se odpočije. Otrok je bil težek in pot v predmestje še dolga. Njen obraz je bil na gosto preprežen z gubicami, ki jih zražejo vanj tisočere vsakdanje skrbi. Klicala je otroku očitajoče:

»Pavelček, padel boš! Joj, pazi! Pojdi sem!«

Toda otrok se ni zmenil za njene besede. Postajal je vse bolj živahen in razigran. Morda samo zato, ker je bilo tu toliko ljudi, ki so občudovali njegove umetnije. Doma ni bil tako razpoložen; saj bratje in sestre navadno ne znajo ceniti takih stvari.

»Greš k meni, mali?« ga je vabila stara gospa. »Nekaj imam za tebe! Pridi!«

Otrok je obstal in vprašujoče nagnil glavo. Ko pa je videl, da je gospa odprla torbico, se ji je približal. Naslonil se je s komolcem na njeno koleno, vtaknil prst v usta, oči pa so mu romale od torbice k njenemu dobrodušnemu obrazu.

»Daj prst iz ust, pacek!« ga je karala mati. »Nič mu ne dajte, gospa, ko je tako grd!«

to, da ne bo mogla nobena sila sveta Nem

Otrok je vzel prst iz ust in žalostno pogledal najprej mater, potem gospo. Ustnice so mu začele nevarno drhteti.

»Le nič se ne boj, ljubček!« se je smejala gospa. »Tako priden fant...«

Dala mu je dva piškota in dinar. Otrok je žarel od sreče in mati je bila ponosna.

Tak mali irkolini! Pa glej ga: gospe se zanimajo zanj. Oni doma bodo črni od zavisti. Morala ga bo vzeti v varstvo. No, pa ga bo že znala braniti.

»Tak, otrok, pokaži mami, kaj si dobil!« Otrok je stekel k materi in kazal:

»Glej, mama glej...!«

Mati mu je vzela dinar in piškot, da bo za pozneje; en piškot pa mu je dala v usta ter ga poučila:

»Si se zahvalil? Ne? Stori to! Spodobilo se!«

Otrok je spet vprašujoče gledal mater, potem gospo in ostale, ki so se smejali. Postal mu je nerodno. Prijel se je za materino krilo in skril glavo vanj.

»Malenkost!« je dejala gospa, ko se je mati skušala opravičiti.

Otrok se je kmalu znašel. Začel je spet tekati okrog. V čakalnici so se prilivali vedno novi ljudje. Vrtel se je med njimi in se zapletel zdaj temu zdaj onemu med noge. Mlada gospodična je zakričala. Ni ga opazila, ko se ji je motal med nogami; prestrašila se je. Tudi otrok se je ustrašil in padel. Nekdo ga je pobral in izročil materi. Otrok se je užaljeno ozrl po človeku, ki je bil tako predren. V naročju ni strpel. Začel se je kremžiti in izvijati in materinih rok. Nevarno je bilo, da bo planil v jok, kate-rega ni tako lahko potolažiti, zato ga je postavila na tla in ga rahlo krcnila:

»Kako si siten!«

Ko se je mati sklonila, da bi zavezala čevlji, je otrok izginil. Prvi hip ni nihče niti opazil tega, v naslednjem trenutku pa ga je že privedel nazaj stražnik.

»Čigav je ta otrok?« je vprašal strogo.

»Joj, vendar... moj je!« je odvrnila mati vsa prestrašena, ker ni vedela, da je bil otrok ta čas že zunaj.

»Ne puščajte ga ven! Potem bo pa nesreča!«

»Nisem vedela,« se je oprostala. »Ti otrok nesrečni, ti!«

Ljudje, ki se jim je otrok priljubil, so posredovali. Stražniku ni kazalo drugega, kakor da se je obrnil in krenil na peron.

Kmalu je prišel vratar in zavpil v čakalnico: »Ljubljana - Kranj - Jesenice! Odhod!«

Večina potnikov se je dvignila in odšla. Tudi mati je vzela otroka v naročje in krenila z njim proti predmestju.

Čakalnica se je pogreznila v molk. Edino velika ura je motila tišino. Ljudje so postali spet hladni in vsakdanji kot prej. Otrokova razigranost smeh je izginil, z njim je izginilo vedro razpoloženje. Puščoba in dolgočasje je leglo v čakalnico.

Čudno, kakšno razpoloženje ti je zmožen napraviti takle majhen pajac! — sem pomislil na otroka. Najbolj zakrknjenega pusteža ti spravi v dobro voljo!

Kultura

Bolgarske pravljice v slovenskem prevodu

Prav v času, ko je bila v Ljubljani odprta prva razstava bolgarskih knjig, ki je pomenila velik nov korak k nadaljnemu kulturnemu zblizanju med najvzhodnejšim in najzahodnejšim južnoslovenskim narodom, je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani v lepem tisku in krasni opremi Angela Karaljičeva zbirko bolgarskih narodnih pravljic in pripovedk »Pri ognjišču« v prevodu prof. Alojzija Bolharja.

Noben narod na slovenskem jugu ne posveča mladinskemu slovstvu tako veliko pažnjo, kakor bolgarski. V Bolgariji izide vsako leto veliko število otrokom in mladini posvečenih knjig, ki so pisane z vso resnostjo in ljubeznijo ter odlično opremljene. In kar je zelo zanimivo, te knjige se v Bolgariji najbolje prodajajo. V glavnem sloni bolgarsko mladinsko slovstvo na narodni tradiciji, v prvi vrsti prav na pravljici in pripovedki. Ze od

davnih časov so bolgarski otroci poslušali od svojih mater, očetov, babic in dedov pravljice, pripovedke in basni, v katerih je skrita marsikatera globoka resnica. Niso pa seveda nastale vse doma; mnoge so bile privzete od drugih, sosednih narodov, zato srečujemo med njimi tudi take, ki so precej ali popolnoma sorodne mnogim nam že znanim.

Tudi v tej zbirki, ki obsega na 120 straneh velike osmerke 36 takih drobnih biserov narodnega mladinskega pripovedništva, jih je nekaj, ki so v tesnem sorodstvu z našimi domačimi, slovenskimi narodnimi pravljicami. Druge nas zopet spominjajo na srbske, ruske, grške, arabske itd., kar ni nič čudnega, saj je bila prav Bolgarija kot glavno križišče Balkana stikališče najrazličnejših ljudskih izročil, prihajajočih prav tako s severa kakor z juga, vzhoda in zahoda. Vendar jih je bolgarska narodna duša posvojila in pre-

oblikovala po svoji čustvenosti in miselnosti.

Bolharjev prevod je gladek, in ako odštejemo nekaj malenkosti, tudi dober, vendar čutimo, da je stil ob prevajanju ponekod le nekaj izgubil na svoji bolgarski sočnosti. Odlična pa je, kakor že omenjeno, tudi oprema, katero sta oskrbela bolgarska slikarja Neva in Nikola Tuzsuzov z naslovno stranjo in mnogoštevilnimi tekstnimi ilustracijami. Lepa knjiga, kije je bo naša slovenska mladina gotovo vesela, stane trdo vezana 35 din.

ANALIZE PREMOMA IN INDUSTRIJSKIH PROIZVODOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

V založbi strokovnega lista »Rudarski i topionički vesnik«, ki izhaja v Beogradu, Strahinića bana ulica 30 II, sta izdala dr. ing. F. Podbrežnik in ing. Dušan Isaković pod naslovom »Analiza ugljena i industrijskih proizvoda kraljevine Jugoslavije« na 154 straneh osmerke zanimivo delo, ki je prvo te vrste pri nas. V njej so podane najprej analize vseh naših premogov po premogovnikih na srbskem, hrvatskem in slovenskem ozemlju, obenem je pa navedena tudi produkcija vsakega premogovnika, tehnična ureditev, zaposlenost delavstva itd. V drugem delu so podane analize naših najvažnejših industrijskih proizvodov, in sicer železa (V Zenici, na Jesenicah, Varešu), bakra, aluminija itd., potem naših tekstilnih, kemičnih, gradbenih in drugih proizvodov, rud itd. Ker je to prvo delo s tega pod-

ročja, izpolnjuje veliko vrzel, ki je dolga obstajala, in bo zato prišlo prav vsa se pri nas ukvarjajo z rudarstvom in industrijo, a koristila bo tudi v informacijah tujemu svetu. Pisano je deloma v latinici in deloma v cirilici. Oprema ni najprej stane pa 75 din, kar je za naše slovenske pojme malo preveč.

k. Daladierjev govor po radiu. Po slovom »Discours radiodiffusé«, prave par M. Edouard Daladier, predsednik du conseil, je izdala francoska državna tiskarna brošurico, v kateri je javljen govor, ki ga je govoril francoski ministrski predsednik po radiu dne 1. septembra letos. Kot moto je naveden sledeči značilni stavek iz govora: »faisant le guerre parce que nous ne lons pas que la France soit asservie« (Mi se vojskujemo zato, ker nečemo, bi bila Francija zaslužnjena.) Govor bil v glavnih obrisih objavljen v »Večerniku« že takoj naslednjega dne.

k. »Pravilnik za pregledovanje živali in mesa in za veterinarsko zdravstvo živil živalskega izvora« je LXI. zvezku zbirke Zakoni in uredbi je pravkar izšel v knjižni založbi tiskarne Merkur v Ljubljani kot ponatis iz benega lista. Zaradi večje jasnosti pisov je tekstu dodanih še 6 prilog, obsegajoča 96 strani, bo v pomoč veterinarjem, mesarjem, prekvalcem, pregledovalcem, trgovcem, nam in vsem, ki se kakor koli bavijo živino in mesom. Naroča se pri tiskarni in stane s poštnino vred samo 17

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Družbe, preklic, doplavljanje in ženski oglasni din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma za le vpslati v listu skupaj z naročilom ali na pošto položiti na čekovni račun št. 11.409. Za vse vsmene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno

NOGAVICE

(lastni izdelki), rokavice, volna, odeje, koce, zimsko perilo pletenine, najcenejše »Mara«, trgovina A. Oset, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 9879-1

Hišni posestniki in najemniki preglejte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni ANTON RAJŠP. MARIBOR Orožnova 6. kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 10276-1

DAMSKA PLAŠČA

hubertuse, volno, koce, odeje, pletenine kupite vedno najugodnejše v trgovini Srečko Pihler, Gosposka 5. 10568-1

Otroške obleke

Bebi perilo najceneje pri

„Lama“

JURČICEVA ul. 4
PROST OGLED!

CENJENIM DAMAM!

S preseljitvijo lokala smo znatno znižali cene. Prvo vrstna, a cenena postrežba. Izvolite se prepričati. Priporočila se Salon Knez. Kneza Koclja 24. 10673-1

PNEVMATIKA

od avtomobila je bila naide- na. Tržaška cesta 46. 10675-1

Prodaj

DVE ŽELEZNI POSTELJI zložljivi, poceni napredaj. N slo v upravi »Večernika«. 10588-4

KUHINJSKA MIZA

dve trdi omari, salonska miza, stoli, napredaj jutri ob 2. uri popoldne. »Transport«, Meljska. 10668-4

TRGOVINA

z mešanim blagom in trafiko na izvrstni točki napredaj. Ponudbe pod »Brez konkurence« na upravo »Večernika«. 10672-4

Upokojenci

Za hišnika in gozdnega čuvara na posestvo v bližini Maribora se sprejme takoj upokojenec, brez šoloobvezne, otrok radi oddaljenosti od šole Prosto stanovanje, drva, luč in druge naturalije, pri sodelovanju v gospodarstvu tudi plača. Pismene ponudbe na Miloš Oset, Glavni trg, Maribor.

NAPRODAJ

kredenca in zložljiva omara. Frankopanova 11. 10666-4

Kupim

Naročajte blago po pošti!

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej bali naročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga Vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, Vam ga zamenjamo ali vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Veleblagovnica

Kušner & Oker

Zagreb, Hila 4 in 6

Čopisi Zagreb II., poštni predaj

Sobo odda

SOBO oddam dvema gospodoma z dobro domačo hrano. Gospodsvetska 19. 10664-7

Službo išče

DEKLE ki zna tudi kuhati, išče službo k majhni dobri družini. Vprašati popoldne. Jezdarska 8, I. objekt, Maribor. 10663-10

POSTREŽNICO

srednjih let, pošteno, sprejem celodnevno proti dobremu plačilu. Predstaviti se od 4—6. Naslov v upravi »Večernika«. 10676-9

Stanovanje

STANOVANJE soba in kuhinja, oddam. Kralja Matjaža 25, Studenci. 10665-5

STANOVANJE trisobno, oddam v najem. Frankopanova 11. 10667-5

SOBO IN KUHINJO oddam. Pobreška cesta 38. 10670-5

STANOVANJE eno- in dvosobno oddam takoj. Tržaška cesta 46. 10674-5

STANOVANJE enosobno s kabineto se odda s 1. XII. Vprašati Ferko-va ulica št. 11. 10661-5

STANOVANJE oddam po dogovoru mesec brezplačno, pripravno za krojača ali šiviljo, na Pobrežju. Aleksandrova. Pojasnila pri krojaču. Tržaška 4. 10662-5

Službo dobi

UČENCA z malo maturo sprejme manufakturna trgovina. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Učence«. 10655-9

Zgubljeno

ZLATA ZAPESTNA URA se je izgubila na poti Mlin-ska ulica čez brod na pokopališče. Oddati proti nagradi na policiji. 10071-11

Čitajte »Večernik«

Sport

Važni sklepi v slovensko-hrvatski

Upravni odbor HNS je sprejel na svoji zadnji seji važne sklepe, ki se tičejo bodočega tekmovanja v prvenstvu zveze. Z ustanovitvijo Slovenske nogometne zveze se bo namreč SK Ljubljana uvrstil v domače prvenstveno tekmovanje in bo izpadel iz slovensko-hrvatske lige. Po svojem sklepu bo v bodoče v ligi samo 8 klubov; izločiti bi torej trebalo 9. in 10. klub. Ker odpade Ljubljana, bo izločen torej samo še eden hrvatski klub, dočim bo osmoplasirani igral kvalifikacijske tekme s klubom, ki se bo za to plasiral v izločilnem prvenstvu. Tako vedo poročati današnji zagrebški listi. Po drugi verziji iz domačega vira pa je v teku akcija, da se obrzdi tudi za nadalje slovensko-hrvatska liga ter se pripravlja tudi ustanovitev nekeke slovensko-hrvatske II. lige, v kateri bi tekmovali slovenski in hrvatski klubi po skupinah, nato pa skupinski prvaki v finalu. V tem tekmovanju so predvideni 2—3 slovenski klubi.

Letos se bo odigralo tudi še 2. kolo HNZ je sklenila tudi, da se bodo še letos, in sicer 26. XI. odigrale tekme pomladanskega drugega kola: Gradjanski—Concordia, Hašk—Ljubljana, Bačka—Slavija (O), Split—Sašk, Slavija (V)—Hajduk. Prihodnje leto se bo tekmovanje nadaljevalo s 3. kolom 11. februarja.

Gradjanski—Hajduk 12. t. m. Prekinjena prvenstvena tekma Gradjanski—Hajduk se bo nadaljevala 12. t. m. ne glede na to, da bodeta morala brz-kone oba kluba dati več igralcev za med-državno tekmo z Madžarsko v Beogradu. Sodil bo Ljubljancan Macoratti, igra se bo pričela z izvedbo enajstke proti Hajduku. Igra bo trajala 82 minut, Gradjanski bo igral le z 10 igralci.

Razveljavljena ligaška tekma Na protest Splita je bila razveljavljena ligaška tekma Slavija (O)—Split, ki jo je Split izgubil z 0:1. Anuliranje tekme je

zakrivil sodnik Stöhr iz Osijeka. Po tekma bo 12. t. m.

Igrišče Slavije (V) suspendirano Radi incidentov o priliki ligaske me Slavija (V)—Concordia, ko je igra zadel nekega igralca Concordia men v glavo, je HNZ suspendirala Slavije (V), tako da bo nedeljska na igrišču VSK.

HAJDUK—BAČKA 4:2 (1:0)

Včeraj se je odigrala v Splitu tekma Hajduk—Bačka, ki spada prav v nedeljsko kolo. Sodil je član Devčić.

NEDELJSKI NOGOMET V PRVENSTVU

V nedeljo se bo nadaljevalo prvenstvo z drugim kolom pomladanskega dela tekmovanja. V mariborski pini sta na sporedu dve tekmi. V Mariboru bo gostoval CSK proti Rapidu, kovcu pa Maribor proti Gradjanski. Mura in Železničar sta prosta. V celjski skupini bo gostoval SK Celju, SK Amate, bo na svojih tleh sprejel Atletike iz

NEDELJA V SLOV.—HRV. LIGI

V nedeljo se bo odigralo v slovensko-hrvatski prvi ligi prvo kolo pomladanskega dela tekmovanja. V Mariboru, Ljubljani—Gradjanski, Hašk—Split, Slavija—Concordia, Slavija (V)—Sašk, Bačka sta svojo tekmo odigrala že

s Teniški odsek ISSK Maribora svoje članstvo, da naj dvigne svoje v oblačilnicah na igrišču.

s Nedeljske tekme v ligi bodo Split g. Haddija, Slavija (V)—Sašk, rasek, Slavija (O)—Concordia g. Kuja-

Dr. Ivo Sorli javlja v svojem in v imenu svojcev vesti, da je davi ob 6. uri v sanatoriju v Zagrebu umrla gospa

Minka dr. Šorlijeva

soproga javnega notarja v Mariboru

Pogreb bo v Ljubljani v soboto. Ura se bo objavila, Maribor, Karlovac, Ljubljana, Krško, 2. novembra 1939

Družine: Dr. Šorli, ing. Šolaja, Gasperinova in Nagličeva